

РЕШЕНИЕ

№ 103

гр. гр. Добрич, 17.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на десети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Г. М. Павлов

при участието на секретаря Билсер Р. Мехмедова Юсуф
като разгледа докладваното от Г. М. Павлов Търговско дело №
20233200900001 по описа за 2023 година

Търговско дело № 1/2023 г. по описа на Окръжен съд – Добрич е образувано по искова молба рег. вх. № 37/04.01.2023 г. на регистратурата на Окръжен съд - Добрич, подадена от „**“ АД гр. С., ул. „М.“ № № 19, ЕИК ****, съд. адрес Добрич, пл. „С.“ № 8, юрисконсулт Б. Н., с която при условията на обективно съединяване срещу И. Б. И. ЕГН ***** с последен известен настоящ и постоянен адрес гр. Добрич, ЖК „Б.“ бл. 4, вх. А, ет. 1, ап. 4, са предявени следните иски за установяване съществуването на вземанията на „**“ ЕАД срещу И. Б. И.:

Иск за установяване съществуване на вземане на „**“ ЕАД гр. С. срещу Г. И. в качеството му на длъжник по Договор за кредит „Е.“ № ****/13.03.2019 г. за сумата от 49 240.48 лв. , представляваща неплатена главница, ведно със законната лихва върху главницата, начиная от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК – 19.05.2022 г. - до окончателното ѝ изплащане, претендиран на основание чл. 422 ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1 ЗЗД във вр. с чл. 430, ал. 1 ТЗ.

Иск за установяване съществуване на вземане на „**“ ЕАД гр. С. срещу И. Б. И. за сумата от 7 733.80 лв., представляваща възнаградителна договорна лихва за периода 05.06.2019 г. – 20.04.2022 г., претендиран на основание чл. 422 ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1 ЗЗД във вр. с чл. 430, ал. 1 ТЗ.

Иск за установяване съществуване на вземане на „**“ ЕАД гр. С. срещу И. Б. И. за сумата от 1 544.38 лв., представляваща обезщетение за забава (лихвена надбавка за забава) за периода 05.06.2019 г. – 20.04.2022 г., претендиран на основание чл. 422 ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1 ЗЗД във вр. с чл. 430, ал. 1 ТЗ.

Иск за установяване съществуване на вземане на „**“ ЕАД гр. С. срещу И. Б. И. за сумата от 382.98 лв., представляваща законна лихва за периода 21.04.2022 г. – 19.05.2022 г., претендиран на основание чл. 422 ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1 ЗЗД във вр. с чл. 430, ал. 1 ТЗ.

Иск за установяване съществуване на вземане на „**“ ЕАД гр. С. срещу И. Б. И. за сумата от 1 178.03 лв. разноси по заповедното производство и сумата от 750.00 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение по заповедното производство, претендиран на основание чл. 422 ГПК.

При условията на евентуалност Банката е предявила срещу длъжника осъдителни иски за процесните суми.

Назначеният по реда на чл. 47, ал. 6 ГПК особен представител оспорва исковите по основание и размер.

ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните, приема за установена следната **ФАКТИЧЕСКА ОБСТАНОВКА**:

Безспорно установено е по делото, че на 13.03.2019 г. между ***** АД , чийто правоприменник е „**“ ЕАД, от една страна като кредитор и ответника И. Б. И. от друга страна като кредитополучател е сключен Договор за кредит „Е.“ № ****, по силата на който банката е отпуснала на кредитополучателя сумата от 50 000.00 лв. за текущо потребление при уговорени условия и срок, а кредитополучателят се задължил да ползва сумите съобразно уговореното и да ги върне след изтичането на срока.

Банката е изпълнила своите задължения, произтичащи от Договора за банков кредит, като на 13.03.2019 г. безкасово е превела на длъжника процесната сума по посочената разплащателна сметка, видно от констатациите на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза.

Според експертното мнение на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза, погасяването на кредита е преустановено на 05.07.2019 г.

Поради непогасяване в срок на месечните погасителни вноски и допусната забава в плащанията повече от 90 дни, банката е упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, като това изявление е сведено до знанието на кредитополучателя на 13.07.2021 г. при условията на чл. 47, ал. 5 ГПК.

Банката е подала до Районен съд – Добрич заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК вх. № 8503/23.05.2022 г., с дата на пощенското клеймо 19.05.2022 г., срещу И. Б. И. за дължимите суми, произтичащи от процесния договора за банков кредит, по повод на която е образувано ч. гр. д. № 1467/2022 г. по описа на Районен съд – Добрич.

По силата на Заповед № 672/25.05.2022 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, издадена по ч. гр. д. № 1467/2022 г. по описа на Районен съд - Добрич, длъжникът е осъден да заплати на банката гореописаните суми.

Видно от заключението на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза, размерите на задълженията на длъжника, произтичащи от договора за банков кредит съответстват на извлечението от сметки, приложено към заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК.

Заповедта на незабавно изпълнение и изпълнителния лист са връчени на длъжника от частен съдебен изпълнител по реда на чл. 47 ГПК.

С оглед разпоредбата на чл. 415, ал. 1, т. 2 ГПК, заповедният съд с Разпореждане № 6710/06.12.2022 г. е указал на банката да предяви установителен иск по чл. 422 ГПК. Съобщението е връчено на банката на 15.12.2022 г.

На 04.01.2023 г. банката е предявила установителния иск по чл. 422, съединен при условията на евентуалност с осъдителен иск.

При така установената фактическа обстановка се налагат следните **ПРАВНИ ИЗВОДИ:**

Предявен е положителен установителен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК с предмет установяване съществуването на вземане по издадена заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК.

Предпоставките за надлежно предявяване на иска по чл. 422 ГПК са: 1.

Издадена заповед за изпълнение; 2. Надлежно предявено възражение от длъжника в преклузивния срок по чл. 414, ал. 2 ГПК; 3. Разпореждане на съда, съдържащо дължимите указания по чл. 415, ал. 1 ГПК и 4. Предявяване на иска по чл. 422, ал. 1 ГПК в срока по чл. 415, ал. 1 ГПК.

При съобразяването на кумулативно установените предпоставки за предявяването на иска по чл. 422 ГПК, настоящият състав на Съда, необвързан от констатациите по тях на съда в заповедното производство, намира, че искът по чл. 422 ГПК, предмет на настоящото търговско дело, за надлежно предявен.

Предметът на правния спор по делото се определя от правните твърдения на ищеца за съществуването на вземането, за което е издадена заповед за изпълнение. Съдът със своя акт следва да се произнесе по въпроса за съществуването, респ. несъществуването на правото, за което е издадена заповед за изпълнение.

С предявяването на настоящия иск по чл. 422, ал. 1 ГПК кредиторът се позовал на сключен на 13.03.2019 г. договор за банков кредит и настъпила предсрочна изискуемост на кредита съгласно чл. 60, ал. 2 ЗКИ, считано от 21.04.2022 г.

Поради обусловеността на установителния иск по чл. 422 ГПК от издадената заповед за изпълнение, основано на извлечение от счетоводните книги на банката, предметът на делото е обвързан от основаниято и размера на вземането, така както са заявени от кредитора в заповедното производство.

Предсрочната изискуемост настъпва при наличието на две условия: обективният факт на неплащане и упражнено от кредитора право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Моментът, в който настъпва предсрочната изискуемост на кредита, е датата, на която волеизявлението на банката, че счита кредита за предсрочно изискуем е достигнало до длъжника при наличието на обективните предпоставки за изгубване на преимуществото на срока - ТР – 4 - 2013 – ОСГТК. Преценката относно упражняването на правото принадлежи на кредитора. Настъпването на предсрочната изискуемост предполага осъществяването на два юридически факта – неизпълнение на длъжника и изрично волеизявление на кредитора за отнемане на преимуществото на срока. Когато кредиторът като заявител в заповедното производство се е позовал на предсрочна изискуемост на целия

кредит, респ. остатъка от кредита, настъпването ѝ трябва да предхожда образуването на заповедното производство. Ако фактите, относими към настъпване и обявяване на предсрочната изискуемост, не са се осъществили преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, вземането не е изискуемо в заявения размер и не е възникнало на предявеното от заявителя основания. Настоящият случай не е такъв. В процесния казус, последното извършено плащане по кредита е на 05.07.2019 г., поради което Съдът приема, че към 21.04.2022 г., когато е редовно и надлежно връчено уведомлението за предсрочната изискуемост на длъжника при условията на чл. 47 ГПК, същият вече е бил в просрочие. При договора за банков кредит е налице неделимо плащане. В случай, че е уговорено връщането на заетата сума да стане погасителни вноски на определени дати, то това не превръща тези вноски в периодични плащания. Договореното връщане на заема на погасителни вноски представлява съгласие на кредитора да приеме изпълнение от страна на длъжника на части – аргумент за противното основание от чл. 66 ЗЗД. Приложима по отношение на това задължение е общата петгодишна давност по чл. 110 ЗЗД, изчислена от датата на уговорения краен срок за погасяване на кредита, а не кратката тригодишна давност по чл. 111, б. „в“ ЗЗД.

В процесния казус, съвкупният анализ на доказателствата по делото обосновава извода за наличието на облигационно отношение по договор за банков кредит по смисъла на чл. 430 и сл. ТЗ между „**“ ЕАД гр. С. от една страна като кредитор и И. Б. И. от друга страна като заемател, по силата на което банката се е задължила да отпусне на заемателя парична сума за определена цел и при уговорени условия и срок, а заемателят се задължава да ползва сумата съобразно уговореното и да я върне след изтичането на срока.

Договорът за банков кредит е абсолютна търговска, изключителна банкова активна сделка – чл. 1, ал. 1, т. 7 ТЗ във вр. с чл. 2, ал. 1 ЗКИ.

Към датата на сключване на договора за банков кредит е приложим Законът за потребителския кредит и Законът за защита на потребителите. Кредитополучателят отговоря на дефиницията за „потребител“ по смисъла на параграф 13, т.1 от ДР на ЗЗП и на чл. 9, ал. 3 ЗПК; банката – на дефиницията за „търговец“ по смисъла на параграф 13, т. 2 от ДР на ЗПП и на чл. 9, ал. 4

ЗПК; договорът има за предмет предоставяне на финансова услуга, свързана с дейността на кредитна институция по смисъла на параграф 13, т. 12 от ДР на ЗЗП и на чл. 9, ал. 1 ЗПК; липсва предвиденото в този закон основание за неприложимост.

Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз, националният съд е длъжен служебно да разгледа неравноправния характер на договорна клауза – Решение на Съда (четвърти състав) от 04.09.2009 г. по дело С – 243/08 и Решение на Съда (първи състав) от 03.06.2010 г. по дело С – 484/08.

Съгласно чл. 146, ал. 1 ЗЗП, неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Клаузи, които не са уговорени индивидуално, са дефинирани в чл. 146, ал. 2 ЗЗП – клаузи, изготвени предварително, при които потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им и е посочен пример за такива клаузи при договорите, сключвани при общи условия, като изброяването не е изчерпателно.

Съгласно чл. 143 ЗЗП, неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, при определени хипотези, регламентирани в цитираната правна норма, като: т. 9 – при налагане на потребителя приемането на клаузи, с които той не е имал възможност да се запознае преди сключването на договора; т. 10 – при предвидена възможност на търговеца да променя едностранно условията по договора въз основа на непредвидено в него основание; т. 11 – при възможност на търговеца да променя едностранно без основание характеристиките на стоката или услугата; т. 12 – при предвиждане цената да се определя при получаването на стоката или услугата или при предоставено право на търговеца или доставчика да увеличава цената, без потребителят да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключване на договора.

В чл. 144 ЗЗП са посочени изключенията, при които определени хипотези, регламентиращи неравноправни клаузи в договори с потребители, визирани в чл. 143 ЗЗП, са неприложими. Така според чл. 144, ал. 3 ЗЗП

нормите на чл. 143, т. 7, 10 и 12 не се прилагат спрямо сделки с ценни книжа, финансови инструменти и други стоки или услуги, чиято цена е свързана с колебанията/измененията на борсовия курс или индекс или с размера на лихвения процент на финансовия пазар, които са извън контрола на търговеца или доставчика на финансовите услуги.

От гореизложеното се налага извода, че за да е нищожна като неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, тя следва да не е уговорена индивидуално и да осъществява някой от фактическите състави на чл. 143 ЗЗП, като същевременно не попада в някое от изключенията на чл. 144 ЗЗП.

Систематическото тълкуване на разпоредбите на чл. 143 и чл. 144 ЗЗП е основание са следния извод: допустима е уговорка в потребителски договор с предмет предоставяне на финансова услуга, предвиждаща възможност за увеличаване на първоначално уговорената цена, когато са налице следните кумулативни условия: 1. Обстоятелствата, при чието настъпване може да се измени цената на финансовата услуга, трябва да бъдат изрично уговорени в потребителския договор; 2. Обективен характер на обстоятелствата; 3. Методиката за промяна на цената на финансовата услуга трябва да е подробно и ясно описана в потребителския договор; 4. При настъпването на обстоятелствата да е възможно както повишаване, така и понижаване на първоначално уговорената цена на финансовата услуга.

Съгласно чл. 143 ЗЗП, неравноправната клауза е уговорка във вреда на потребителя. Липсата на вредоносен характер имплицитно изключва квалификацията на уговорката в чл. 6 от Договора като неравноправна.

С оглед гореизложените доводи, Съдът не констатира наличието на неравноправни клаузи по смисъла на ЗЗП.

Съдът констатира, че договорът за банков кредит отговоря и на изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 – 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7- 9 ЗПК, поради което не е нищожен по смисъла на чл. 26, ал. 1 ЗЗД във вр. с чл. 22 ЗПК.

Гореизложените доводи обуславят извода за възникването на валидно облигационно отношение, произтичащо от договор за банков кредит по смисъла на чл. 430 и сл. ТЗ, сключен между банката и кредитополучателя.

Налице е пълно изпълнение на задълженията на кредитополучателя,

произтичащи от договора за банков кредит.

Съобразно експертното мнение на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза, което съответства на събрания по делото доказателствен материал, Съдът намира, исковите претенции за доказани и основателни в пълния претендиран размер. Исковете са доказани и основателни и следва да се уважат.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, с оглед изхода на правния спор, на ищеца следва да се присъдят следните разноски по делото: 1 178.04 лв., представляваща държавна такса, 2 685.00 лв., представляваща депозит за особен представител, 500.00 лв. представляваща депозит за вещото лице по допуснатата съдебно-счетоводна експертиза и юрисконсултско възнаграждение чл. 78, ал. 8 ГПК в размер на 750.00 лв. с оглед представения по делото списък по чл. 80 ГПК, както и разноските по заповедното производство – 1 178.03 лв. държавна такса и 750.00 лв. юрисконсултско възнаграждение.

С оглед уважаване на главния иск, Съдът не дължи произнасяне по предявения при условията на евентуалност осъдителен иск.

С оглед изложените съображения, **ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД**

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО СЪЩЕСТВУВАНЕТО на следните вземания на „**“ ЕАД гр. С., ул. „М.“ № 19, ЕИК **** срещу И. Б. И. ЕГН ***** с последен известен настоящ и постоянен адрес гр. Добрич, ЖК „Б.“ бл. 4, вх. А, ет. 1, ап. 4, в качеството му на длъжник по Договор за кредит „Е.“ № ***/13.03.2019 г., към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК в Районен съд–Добрич – 19.05.2022 г. в размерите, посочени в представеното по ч. гр. д. № 1467/2022 г. по описа на Районен съд–Добрич извлечение от счетоводните книги на банката и договор за банков кредит от 13.03.2019 г.: **49 240.48 лв.**, представляваща неплатена главница, ведно със законната лихва върху главницата, начиная от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК – 19.05.2022 г. - до окончателното ѝ изплащане; **7 733.80 лв.**, представляваща възнаградителна договорна лихва за периода 05.06.2019 г. – 20.04.2022 г.; **1 544.38 лв.**, представляваща

обезщетение за забава (лихвена надбавка за забава) за периода 05.06.2019 г. – 20.04.2022 г.; **382.98 лв.**, представляваща законна лихва за периода 21.04.2022 г. – 19.05.2022 г.

ОСЪЖДА И. Б. И. ЕГН ***** с последен известен настоящ и постоянен адрес гр. Добрич, ЖК „Б.“ бл. 4, вх. А, ет. 1, ап. 4 да заплати на „**“ ЕАД гр. С., ул. „М.“ № 19, ЕИК **** сторените в заповедното производство разноси: **1 178.04** лв., представляваща държавна такса, **2 685.00** лв., представляваща депозит за особен представител, **500.00** лв. представляваща депозит за вещото лице по допуснатата съдебно-счетоводна експертиза и юрисконсултско възнаграждение чл. 78, ал. 8 ГПК в размер на **750.00** лв., както и **1 178.03** лв. разноси по заповедното производство и сумата от **750.00** лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение по заповедното производство.

**РЕШЕНИЕТО ПОДЛЕЖИ НА ВЪЗЗИВНО ОБЖАЛВАНЕ ПРЕД
ВАРНЕНСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД В ДВУСЕДМИЧЕН СРОК ОТ
ВРЪЧВАНЕТО МУ НА СТРАНИТЕ.**

Съдия при Окръжен съд – Добрич: _____